आठौँ सातमध्येकै हो — नम्बर एक

मिलरका दुई रोमहरू

Jeff Pippenger
2023-09-13

विलियम मिलरले आफ्नो भविष्यसूचक सन्देशलाई दुई विनाशकारी शक्तिहरूको रूपरेखामा आधारित गरे, जसलाई उनले ठीकसँग मूर्तिपूजक रोम र पोपसम्बन्धी रोम भनेर पहिचान गरे।

> "विलियम मिलरले, आफ्नो व्याख्यात्मक विधि लागू गर्दा, विभिन्न प्रलयकालीन अंशहरूमा परमेश्वरका जनहरू र तिनका शत्रुहरूबीचको विवादको पुनरावृत्त हुने विषयवस्तु देखे। युगौँभरि परमेश्वरका जनहरूलाई सताउने शक्तिहरूको आफ्नो विश्लेषणमा उनले दुई घृणित वस्तुहरूको अवधारणा विकास गरे, जसलाई उनले यसरी परिभाषित गरे: मूर्तिपूजा (पहिलो घृणित वस्तु), जसले मण्डलीबाहिरको सतावटकारी शक्तिलाई प्रतीकित गर्छ, र पोपतन्त्र (दोस्रो घृणित वस्तु), जसले मण्डलीभित्रको सतावटकारी शक्तिलाई प्रतिनिधित्व गर्छ। दुई घृणित वस्तुहरूको यही मूलभावले उनका पछिल्ला अधिकांश भविष्यवाणीसम्बन्धी व्याख्याहरूलाई विशेषता प्रदान गऱ्यो।" P. Gerard Damsteegt, Foundations of the Seventh-day Adventist Message and Mission, 22.

एड्भेन्टवादका धर्मशास्त्रीहरू यस तथ्यलाई स्वीकार गर्छन् कि मिलरको भविष्यवाणीसम्बन्धी प्रयोगको रूपरेखा मूर्तिपूजकता र पापत्वका ती दुई उजाड पार्ने शक्तिहरू नै थिए, यद्यपि उनीहरू यसलाई केवल मिलेराइट इतिहासको विश्लेषणका रूपमा मात्र लिन्छन्, र परमेश्वरले उनलाई प्रदान गर्नुभएको सत्यका रूपमा लिँदैनन्।

> "परमेश्वरले आफ्नो दूतलाई त्यस किसानको हृदयमा काम गर्न पठाउनुभयो, जसले बाइबलमा विश्वास गरेको थिएन, ताकि उसलाई अगमवाणीहरूको खोजी गर्न डोऱ्याउन सकियोस्। परमेश्वरका दूतहरूले बारम्बार त्यस चुनिएको जनलाई भेट दिए, उसको मनलाई मार्गदर्शन गर्न र ती अगमवाणीहरू उसको समझका लागि खोलिदिन, जुन सधैँदेखि परमेश्वरका जनहरूका लागि अन्धकारमय रहँदै आएका थिए। सत्यको शृङ्खलाको आरम्भ उसलाई दिइयो, र उसलाई कडी-कडी खोज्दै अघि बढ्न डोऱ्याइयो, यहाँसम्म कि उसले परमेश्वरको वचनलाई आश्चर्य र प्रशंसाका साथ हेर्न थाल्यो। त्यहाँ उसले सत्यको एक सिद्ध शृङ्खला देख्यो। जुन वचनलाई उसले प्रेरणाहीन ठानेको थियो, त्यही अब उसको दृष्टिअगाडि आफ्नो सुन्दरता र महिमामा खुल्दै गयो। उसले देख्यो कि धर्मशास्त्रको एक अंशले अर्को अंशको व्याख्या गर्दछ, र जब कुनै खण्ड उसको समझमा बन्द हुन्थ्यो, तब उसले वचनको अर्को भागमा त्यसको व्याख्या गर्ने कुरा भेट्टाउँथ्यो। उसले परमेश्वरको पवित्र वचनलाई आनन्दका साथ, र अत्यन्त गहिरो आदर तथा विस्मयका साथ ग्रहण गऱ्यो।" Early Writings, 230.

"उहाँका दूत" लाई सिस्टर ह्वाइटद्वारा प्रत्यक्ष रूपमा गब्रिएल भनेर चिनाइएको छ।

> स्वर्गदूतका यी वचनहरू, "म गब्रिएल हुँ, जो परमेश्वरको सामु उभिरहन्छु," ले देखाउँछन् कि उसले स्वर्गीय दरबारहरूमा अत्यन्त उच्च सम्मानको स्थान धारण गर्दछ। जब उनी दानिएलकहाँ सन्देश लिएर आए, उनले भने, "यी कुराहरूमा मलाई साथ दिने तिम्रो प्रधान माइकल [ख्रीष्ट] बाहेक अरू कोही छैन।" दानिएल 10:21। प्रकाशको पुस्तकमा मुक्तिदाताले गब्रिएलको विषयमा यसो भन्नुहुन्छ कि "उहाँले आफ्ना दूतद्वारा आफ्ना दास यूहन्नालाई यो पठाई जनाउनुभयो।" प्रकाश 1:1। अनि त्यस स्वर्गदूतले यूहन्नालाई घोषणा गरे, "म तिम्रो र तिम्रा भाइ अगमवक्ताहरूसँग सह-दास हुँ।" प्रकाश 22:9, R.V. कति अद्भुत विचार—परमेश्वरका पुत्रपछि सम्मानमा नजिकै उभिने स्वर्गदूत नै पापी मानिसहरूलाई परमेश्वरका अभिप्रायहरू प्रकट गर्नका लागि चुनिएको व्यक्ति हो।" द डिजायर अफ एजेज, 99।

“अद्भुत विचार—परमेश्वरका पुत्रपश्चात् सम्मानमा निकटतम स्थानमा उभिने स्वर्गदूत नै परमेश्वरका उद्देश्यहरू विलियम मिलरको मनमा उद्घाटन गर्नका लागि चुनिएका हुन्।” केवल गब्रिएल मात्र होइन, तर बहुवचनमा स्वर्गदूतहरूले पनि “परमेश्वरका जनहरूका लागि सधैँ अँध्यारो रहिआएका” अगमवाणीहरूको उनको बुझाइलाई मार्गदर्शन गरे। गब्रिएल र अन्य स्वर्गदूतहरूले मिलरलाई उत्पत्तिदेखि अगाडि बढ्दै बाइबलभरि क्रमशः डोऱ्याए। यसकारण, दानिएल अध्याय आठ पद चौधका तेईस सय दिनहरूतर्फ डोऱ्याइनुभन्दा धेरै पहिले नै उनी बाइबलको सबैभन्दा लामो समयसम्बन्धी अगमवाणीतर्फ, अर्थात् लेवीय २६ का “सात काल” (दुई हजार पाँच सय बीस वर्ष) तर्फ डोऱ्याइए।

> “त्यसपछि मैले आफूलाई प्रार्थना र वचनको अध्ययनमा समर्पित गरें। मैले मेरा सबै पूर्वधारणाहरूलाई एकातिर राख्ने, धर्मशास्त्रलाई धर्मशास्त्रसँग गहन रूपमा तुलना गर्ने, र त्यसको अध्ययन नियमित तथा विधिसम्मत ढङ्गले गर्ने निश्चय गरें। मैले उत्पत्तिदेखि आरम्भ गरें, र पदैपद पढ्दै गएँ, प्रत्येक अंशको अर्थ यति प्रस्ट रूपमा उद्घाटित नभएसम्म त्यसभन्दा छिटो अघि बढिनँ, जसले गर्दा कुनै रहस्यवाद वा विरोधाभासको विषयमा म कुनै अन्योलमा नपरूँ। जब पनि मैले कुनै कुरा अस्पष्ट पाएँ, मेरो अभ्यास त्यसलाई सम्बन्धित सबै अंशहरूसँग तुलना गर्ने थियो; र CRUDEN को सहयोगले, कुनै अस्पष्ट अंशमा रहेका प्रमुख शब्दहरूमध्ये कुनै शब्द पाइने धर्मशास्त्रका सबै पदहरू मैले जाँचें। त्यसपछि, प्रत्येक शब्दलाई उक्त पदको विषयसँग सम्बन्धित यसको यथोचित अर्थ र प्रभाव दिनुहुँदा, यदि त्यसबारे मेरो दृष्टिकोण बाइबलका सबै सम्बन्धित अंशहरूसँग मेल खान्थ्यो भने, त्यो अब कठिनाइ रहँदैनथ्यो। यसरी मैले बाइबलको पहिलो पठनमा करिब दुई वर्षसम्म यसको अध्ययन जारी राखें, र यो आफ्नै व्याख्याता हो भन्ने कुरामा पूर्णतया सन्तुष्ट भएँ। मैले पाएँ कि धर्मशास्त्रलाई इतिहाससँग तुलना गर्दा, सबै भविष्यवाणीहरू—जति पूरा भइसकेका छन्—शाब्दिक रूपमै पूरा भएका रहेछन्; बाइबलका सबै विभिन्न प्रतिरूपहरू, रूपकहरू, दृष्टान्तहरू, उपमाहरू आदि या त तिनका तत्कालीन सन्दर्भमै व्याख्या गरिएका रहेछन्, वा तिनीहरू व्यक्त गरिएका पदावलीहरू वचनका अन्य अंशहरूमा परिभाषित गरिएका रहेछन्, र यसरी व्याख्या गरिएपछि तिनलाई त्यही व्याख्याअनुसार शाब्दिक अर्थमै बुझिनुपर्छ। यस प्रकार म यस कुरामा सन्तुष्ट भएँ कि बाइबल प्रकट गरिएका सत्यहरूको एक प्रणाली हो, जुन यति स्पष्ट र सरल रूपमा दिइएको छ कि ‘बाटोमा हिँड्ने मानिस, मूर्ख भए तापनि, त्यसमा भुलिनेछैन।’ ...”
>
> “धर्मशास्त्रहरूको अझ गहिरो अध्ययनबाट म यस निष्कर्षमा पुगेँ कि अन्यजातिहरूको सर्वोच्चताका सात कालहरू यहूदीहरूले मनश्शेको बन्धुवाइमा एक स्वतन्त्र राष्ट्रको हैसियत गुमाएदेखि आरम्भ हुनुपर्छ, जसलाई उत्कृष्ट कालगणनाकर्ताहरूले ई. पू. ६७७ मा ठहर गरेका छन्; कि २३०० दिनहरू सत्तरी हप्तासँगै आरम्भ भए, जसलाई उत्कृष्ट कालगणनाकर्ताहरूले ई. पू. ४५७ देखि मिति दिएका छन्; अनि १३३५ दिनहरू, जो नित्य बलिको हटाइने कार्य र उजाड पार्ने घृणित वस्तुको स्थापना हुँदै आरम्भ हुन्छन्, दानियल अध्याय सात पद एघार, तिनीहरूलाई मूर्तिपूजक घृणित वस्तुहरूको हटाइनुपश्चात् पोपीय सर्वोच्चताको स्थापनादेखि मिति दिनुपर्ने थियो, र जुन, मैले परामर्श गर्न सकेका उत्कृष्ट इतिहासकारहरूको अनुसार, करिब ई. स. ५०८ देखि मिति दिनुपर्छ। यी सबै भविष्यसूचक अवधिहरूलाई, उत्कृष्ट कालगणनाकर्ताहरूले तिनीहरूलाई जस-जस घटनाबाट स्पष्टतः गणना गरिनुपर्छ भनी निर्दिष्ट गरेका विभिन्न मितिहरूदेखि गणना गर्दा, ती सबै करिब ई. स. १८४३ मा एकैसाथ समाप्त हुनेथिए। यसरी, १८१८ मा, धर्मशास्त्रहरूको मेरो दुई वर्षको अध्ययनको अन्त्यमा, म यस गम्भीर निष्कर्षमा पुऱ्याइएँ कि त्यस समयदेखि करिब पच्चीस वर्षभित्र हाम्रो वर्तमान अवस्थासम्बन्धी सबै कार्यहरू टुंगिनेछन्...” विलियम मिलरको Apology and Defense, 6, 12.

पहिलो उल्लेखको नियमले यो स्थापित गर्दछ कि पहिलोपटक उल्लेख गरिएको कुरा नै सबैभन्दा ठूलो महत्त्वको हुन्छ, र प्रकाशको पुस्तक अध्याय एक पद एकमा पहिलोपटक उल्लेख गरिएको कुरा त्यो सञ्चार-प्रक्रिया हो, जसलाई पिता प्रयोग गर्नुहुन्छ, जब उहाँले येशूलाई सन्देश दिनुहुन्छ, र उहाँले त्यसलाई आफ्नो दूतलाई दिनुहुन्छ, जसले त्यसपछि त्यसलाई एक अगमवक्तालाई दिन्छ, र त्यसपछि उसले त्यसलाई लेखेर मण्डलीहरूकहाँ पठाउँछ। जब एडभेन्टवादले विलियम मिलरको कार्य र आविष्कारहरूलाई अस्वीकार गऱ्यो, तब त्यसले आफ्ना आधारहरू मात्र अस्वीकार गरेन, तर त्यसले त्यही सञ्चार-प्रक्रियालाई पनि अस्वीकार गऱ्यो, जसले मिलरलाई उनका बुझाइहरूसम्म

पुऱ्यायो, र त्यसले त्यो प्रक्रियालाई पनि अस्वीकार गऱ्यो, जुन अनुग्रहको समय बन्द हुनुभन्दा ठीक अघिदेखि खोलिने येशू ख्रीष्टको प्रकाशलाई मानिसहरूले बुझ्ने एकमात्र मार्ग हो।

मिलरलाई यो बुझाइमा डोर्याइयो कि लेवीव्यवस्था पुस्तकका सात समयहरू 677 ईसा पूर्वमा आरम्भ भएका थिए। 1856 सम्म आइपुग्दा मात्र परमप्रभुले हाइरम एड्सनलाई यो चिनाउनुभयो कि सात समयहरूको तितरबितर पारिने कार्य इस्राएलका उत्तरी दस गोत्रहरूको विरुद्धमा पनि कार्यान्वित गरिएको थियो। परमप्रभु सात समयहरूको बुझाइलाई मिलरद्वारा गरिएका सात समयसम्बन्धी आधारभूत खोजसँग सहमतिमा रहेर, तर त्यसभन्दा धेरै परसम्म विकसित गर्न प्रयत्नरत हुनुहुन्थ्यो। तर 1856 मा हाइरम एड्सनद्वारा प्रस्तुत गरिएको ज्योति रहस्यमय ढङ्गले अन्त्यमा पुग्यो, किनकि त्यस शृङ्खलाको आठौँ लेख Review and Herald का तत्कालीन सम्पादक जेम्स ह्वाइटका यी शब्दहरूसँग समाप्त भयो, “To be continued.” यो “continued” हुनु त थियो, तर 11 सेप्टेम्बर, 2001 पछिसम्म होइन, जब परमप्रभुले आफ्ना जनहरूलाई “old paths” तर्फ डोर्याउनुभयो र अन्ततः हाइरम एड्सनद्वारा लिखित अपूर्ण लेखशृङ्खलासम्म पुर्याउनुभयो।

हामी अहिले महान् निराशाभन्दा केही समयपछि सुरु भएको विद्रोहलाई सम्बोधन गरिरहेका छैनौँ, तर केवल यस कुरालाई औँल्याउन चाहन्छौँ कि मिलरलाई लैव्यव्यवस्था २६ का “सात पल्ट” तर्फ अगुवाइ गरिएको भए तापनि, यो स्पष्ट छ कि प्रभुले “सात पल्ट” सम्बन्धी आरम्भिक समझलाई मिलरको यस विषयसम्बन्धी आधारभूत समझभन्दा अझ विस्तृत बनाउने उद्देश्य राख्नुभएको थियो। उहाँले हाइरम एड्सनलाई छान्नुभयो—त्यही इतिहासका त्यही सेवकलाई, जसलाई उहाँले यसअघि २३ अक्टोबर, १८४४ मा ख्रीष्ट परमपवित्र स्थानमा प्रवेश गर्दै हुनुहुन्छ भन्ने दर्शन दिनका लागि छान्नुभएको थियो।

यसै कारण मैले एडभेन्टिस्ट धर्मशास्त्रीका शब्दहरू प्रयोग गरें, ताकि यो स्वीकार गर्न सकियोस् कि मिलरका सबै भविष्यसूचक अनुप्रयोगहरूको रूपरेखा दानियलको पुस्तकमा “दैनिक” (पैगानवाद) का रूपमा प्रतिनिधित्व गरिएका दुई उजाड पार्ने शक्तिहरूको उनको समझमा आधारित थियो, जुन सधैं या त “अतिक्रमण” अथवा “घृणित वस्तु” सँग सम्बन्धित हुन्छ, र यी दुवैले पापीयतावादको उजाड पार्ने शक्तिका विभिन्न पक्षहरूको प्रतिनिधित्व गर्छन्। मिलरले प्रस्तुत गर्ने इतिहासदेखि रोमी शक्तिहरूबारेको उनको आधारभूत समझ धेरै बढेको छ।

परमेश्वरका स्वर्गदूतहरूले, गब्रिएलसमेत, मिलरलाई उनले घोषणा गरेका बुझाइहरूतर्फ डोऱ्याए। ती बुझाइहरूमा उनले घोषणा गरेका भविष्यवाणीहरू, उनले प्रयोग गरेका बाइबलीय व्याख्याका नियमहरू, तथा भविष्यवाणीहरूलाई सही रूपमा व्यवस्थित गर्न उनलाई सक्षम तुल्याउने रूपरेखा पनि समावेश थिए। मिलरलाई दानिएलमा सम्बोधित दुई उजाड पार्ने शक्तिहरू मूर्तिपूजक रोम र पोपसत्तात्मक रोम हुन् भन्ने रूपरेखा दिइएको थियो। फ्युचर फर अमेरिका ड्रागन, पशु र झूटा अगमवक्ताका तीन उजाड पार्ने शक्तिहरूको रूपरेखातर्फ डोऱ्याइयो।

> अनि मैले भ्यागुताजस्ता तीन अशुद्ध आत्माहरू अजिङ्गरको मुखबाट, पशुको मुखबाट, र झूटा अगमवक्ताको मुखबाट निस्कँदै गरेको देखेँ। किनकि तिनीहरू दुष्टात्माहरूका आत्माहरू हुन्, जसले चिन्हहरू देखाउँछन्, र जो सर्वशक्तिमान् परमेश्वरको त्यस महान् दिनको युद्धका निम्ति तिनीहरूलाई जम्मा गर्न पृथ्वीका राजाहरू र सारा संसारतर्फ निस्केर जान्छन्। प्रकाश 16:13, 14.

अमेरिकाको भविष्यसम्बन्धी रूपरेखा मिलरको कार्यमाथि निर्मित छ, तर उहाँको कार्य जहाँ रोकिएको थियो, त्यसभन्दा अगाडि बढ्छ। एड्भेन्टवादले उहाँको रूपरेखा परित्याग गरेर पतित प्रोटेस्टेन्टवाद र रोमको धर्मशास्त्रतर्फ पुनः फर्कियो। दानियलको पुस्तकमा आरम्भ गरिएको भविष्यवाणीको उही रेखा प्रकाशको पुस्तकमा अघि बढाइन्छ।

> “प्रकाशको पुस्तक एउटा छाप लगाइएको पुस्तक हो, तर यो एक खोलिएको पुस्तक पनि हो। यसले यस पृथ्वीको इतिहासका अन्तिम दिनहरूमा घट्न लागेका अद्भुत घटनाहरूको अभिलेख प्रस्तुत गर्दछ। यस पुस्तकका शिक्षाहरू निश्चित छन्, रहस्यमय र अवोध्य होइनन्। यसमा दानिएलमा जस्तै भविष्यवाणीको उही शृङ्खला पुनः प्रस्तुत गरिएको छ। परमेश्वरले केही भविष्यवाणीहरू दोहोऱ्याउनुभएको छ, यसरी तिनलाई महत्त्व दिनुपर्छ भनी देखाउँदै। प्रभुले ती कुराहरू दोहोऱ्याउनुहुन्न जो कुनै ठूलो परिणामका हुँदैनन्।” Manuscript Releases,

volume 9, 8.

मिलरले प्रकाशको पुस्तकका भविष्यवाणीहरूलाई बुझ्न सकेनन्, किनकि दानियलमा यति स्पष्ट रूपमा पहिचान गरिएको मूर्तिपूजकता र पोपवादको रेखा प्रकाशको पुस्तकमा विस्तार गरी भविष्यवाणीको इतिहासको मञ्चमा प्रकट हुने अर्को सतावट गर्ने शक्तिलाई समेत समेटिएको छ।

> "मूर्तिपूजकत्वद्वारा, अनि त्यसपछि पोपसत्ताद्वारा, शैतानले परमेश्वरका विश्वासी साक्षीहरूलाई पृथ्वीबाट मेटाइदिने प्रयत्नमा धेरै शताब्दीसम्म आफ्नो शक्ति प्रयोग गऱ्यो। मूर्तिपूजकहरू र पोपसमर्थकहरू एउटै अजिङ्गरको आत्माद्वारा प्रेरित थिए। तिनीहरूमा केवल यति मात्र भिन्नता थियो कि परमेश्वरको सेवा गरेको ढोंग गर्ने पोपसत्ता अझ बढी खतरनाक र क्रूर शत्रु थियो। रोमनवादको माध्यमबाट शैतानले संसारलाई बन्दी बनायो। परमेश्वरको भनिने मण्डली यस भ्रमको पङ्क्तिमा बगाएर लगियो, र एक हजार वर्षभन्दा बढी समयसम्म परमेश्वरका जनहरू अजिङ्गरको क्रोधअन्तर्गत पीडित भए। अनि जब पोपसत्ता, आफ्नो बलबाट वञ्चित भई, सतावट गर्नबाट रोकिन बाध्य भयो, यूहन्नाले अजिङ्गरको स्वर प्रतिध्वनित गर्न, र उही क्रूर र ईश्वरनिन्दात्मक कार्यलाई अघि बढाउन उदाउँदै आएको एउटा नयाँ शक्तिलाई देखे। परमेश्वरको मण्डली र उहाँको व्यवस्थाविरुद्ध युद्ध गर्ने अन्तिम यो शक्ति थुमाजस्ता सिङहरू भएको एउटा पशुद्वारा प्रतीकित गरिएको थियो। यसअघिका पशुहरू समुद्रबाट उठेका थिए, तर यो पृथ्वीबाट उठ्यो, जसले त्यसद्वारा प्रतीकित राष्ट्रको शान्तिपूर्ण उदयलाई जनाउँछ। 'थुमाजस्ता दुई सिङ'हरूले संयुक्त राज्य अमेरिकाको शासनको चरित्रलाई, त्यसका दुई आधारभूत सिद्धान्त—गणतन्त्रवाद र प्रोटेस्टेन्टवाद—मा व्यक्त भएअनुसार, उचित रूपले प्रतिनिधित्व गर्छन्। यी सिद्धान्तहरू नै एक राष्ट्रको रूपमा हाम्रो शक्ति र समृद्धिको रहस्य हुन्। अमेरिकाको किनारमा पहिलोपटक शरण पाउनेहरूले पोपवादका अहङ्कारी दाबीहरू र राजकीय शासनको अत्याचारबाट मुक्त देशमा पुगेकोमा आनन्द मनाए। तिनीहरूले नागरिक तथा धार्मिक स्वतन्त्रताको विशाल आधारमाथि एउटा सरकार स्थापना गर्ने निश्चय गरे।"
>
> "तर भविष्यवाणीको कलमले कोरेको कठोर रेखाङ्कनले यस शान्त दृश्यमा एक परिवर्तन प्रकट गर्दछ। थुमाजस्ता सिङ भएका जनावरले अजिङ्गरको स्वरमा बोल्छ, र 'आफ्नो सामुन्नेको पहिलो जनावरको सबै अधिकार चलाउँछ।' भविष्यवाणीले घोषणा गर्दछ कि उसले पृथ्वीमा बसोबास गर्नेहरूलाई त्यस जनावरको प्रतिमा बनाउनू भनी भन्नेछ, र कि 'उसले सबैलाई, साना र ठूला, धनी र गरीब, स्वतन्त्र र दास, आफ्ना दाहिने हातमा वा आफ्ना निधारमा छाप ग्रहण गर्न लगाउँछ; र जससँग त्यो छाप, वा जनावरको नाउँ, वा उसको नाउँको संख्या छैन, त्यस्तो मानिसले न किनबेच गर्न सक्छ।' यसरी प्रोटेस्टेन्टवाद पापतन्त्रकै पदचिह्नमा हिँड्छ।" Signs of the Times, November 1, 1899.

मिलरका लागि प्रकाशितवाक्य तेह्रको समुद्री पशु र पृथ्वीको पशुले मूर्तिपूजक रोमपछि पोपीय रोमलाई प्रतिनिधित्व गर्थे। मिलरले आफ्नो रूपरेखालाई प्रकाशितवाक्य सत्रहमा पनि लागू गर्ने प्रयास गरे, तर पोपशाहीको घातक घाउ निको हुनु, संयुक्त राज्य अमेरिका र संयुक्त राष्ट्रसंघको भविष्यवाणीगत भूमिका ती स्वर्गदूतहरूद्वारा उनलाई दिइएको दैवी रूपरेखाभन्दा बाहिरका विषय थिए। उनका लागि प्रकाशितवाक्य तेह्रमा पृथ्वीबाट निस्केको पशु पोपशाही नै थियो।

मिलर त्यही सन्देशवाहक थिए, जसलाई अन्धकार युगबाट बाहिर निस्किएका नाममात्रका प्रोटेस्टेन्टहरूको हातबाट प्रोटेस्टेन्टवादको आच्छादन हटाउन प्रयोग गरिनु थियो। संयुक्त राज्य अमेरिकाले अजिङ्गरझैँ बोल्ने समय, जब रिपब्लिकनवाद लोकतन्त्रमा परिणत हुने थियो र धर्मत्यागी प्रोटेस्टेन्टवाद धर्मत्यागी सरकारसँग मिलेर पापत्वको प्रतिरूप ठहरिने मण्डली र राज्यको संयोजनलाई पुनः दोहोऱ्याउने थियो, त्यो समय उनका दिनहरूमा अझै भविष्यकै कुरा थियो। यही कारणले, उनले प्रकाशितवाक्यको पुस्तकलाई स्वर्गदूतहरूबाट आफूले पाएको ईश्वरीय ढाँचाभित्र स्थापित गर्ने प्रयास गरे।

उहाँलाई १७९८ मा उत्पन्न भएको ज्ञानको वृद्धिलाई बुझ्नका लागि चुनिनुभएको थियो, जब दानियल आठ र नौको उलाइ नदीको दर्शनको मोहोर खोलियो। अमेरिकाका लागि भविष्य यो थियो कि दानियल अध्याय १० देखि १२

सम्मको हिद्देकेल नदीको दर्शनलाई बुझियोस्, जसको मोहोर १९८९ मा खोलियो, जब दानियल ११:४० मा वर्णन गरिएझैँ, पूर्व सोभियत सङ्घका प्रतिनिधित्व गर्ने देशहरूलाई पोपसत्ता र संयुक्त राज्य अमेरिकाद्वारा बगाइयो।

स्वर्गदूतहरूद्वारा Future for America लाई दिइएको ढाँचा अजिङ्गर, पशु र झूटा अगमवक्ताको त्रिविध एकताको सन्दर्भमा भविष्यवाणीको पहिचान र प्रयोगमाथि आधारित थियो।

> "परमेश्वरबाट दानियेलले प्राप्त गरेको ज्योति विशेषतः यी अन्तिम दिनहरूका लागि दिइएको थियो। उलै र हिद्देकेलका किनारमा, शिनारका ती महान् नदीहरूका तटमा, उनले देखेका दर्शनहरू अहिले पूरा हुने प्रक्रियामा छन्, र भविष्यवाणी गरिएका सबै घटनाहरू चाँडै नै घटित हुनेछन्।" Testimonies to Ministers, 112.

मिलरवादीहरूले पहिलो र दोस्रो स्वर्गदूतको सन्देश प्रस्तुत गरे, न्यायको उद्घाटनको घोषणा गर्दै। फ्युचर फर अमेरिकाले तेस्रो स्वर्गदूतको सन्देश प्रस्तुत गर्दैछ।

> मैले रोपेँ, अपोल्लोसले सिँचाइ गरे; तर वृद्धि दिने परमेश्वर हुनुहुन्थ्यो। यसकारण न त रोप्ने केही हो, न त सिँचाइ गर्ने; तर वृद्धि दिनुहुने परमेश्वर नै हुनुहुन्छ। अब रोप्ने र सिँचाइ गर्ने एकै हुन्; र प्रत्येक मानिसले आफ्नो आफ्नै परिश्रमअनुसार आफ्नो प्रतिफल पाउनेछ। किनकि हामी परमेश्वरसँगसँगै परिश्रम गर्नेहरू हौं; तिमीहरू परमेश्वरको खेती हौ, तिमीहरू परमेश्वरको भवन हौ। मलाई दिइएको परमेश्वरको अनुग्रहअनुसार, एक बुद्धिमान मुख्य निर्माणकर्ताजस्तै, मैले जग हालिदिएको छु, र अर्कोले त्यसमाथि निर्माण गर्दैछ। तर प्रत्येक मानिसले त्यसमाथि कसरी निर्माण गर्दैछ, सोमा होशियार रहोस्। किनकि जो जग हालिएको छ, अर्थात् येशू ख्रीष्ट, त्यसबाहेक अरू कुनै जग कसैले हाल्न सक्दैन। १ कोरिन्थी ३:६–११।

तेस्रो स्वर्गदूतको सन्देशलाई सही रूपमा प्रस्तुत गर्नका लागि तपाईंले पहिलो दुई स्वर्गदूतहरूको सन्देश पनि प्रस्तुत गर्नैपर्छ, किनकि हामीलाई यसबारे जानकारी दिइएको छ कि पहिलो र दोस्रोबिनाको तेस्रो हुन सक्दैन। पहिलो र दोस्रो सन्देश आधारशिला हुन् र तेस्रो शीर्षशिला हो, तर तेस्रो सन्देशले कहिल्यै पहिलो र दोस्रोलाई इन्कार गर्ने वा विरोध गर्ने छैन। यदि त्यसो गर्छ भने, त्यो वास्तविक सन्देश होइन।

> "पहिलो र दोस्रो सन्देश १८४३ र १८४४ मा दिइएका थिए, र हामी अहिले तेस्रो सन्देशको घोषणाअन्तर्गत छौं; तर यी तीनै सन्देशहरू अझै पनि घोषणा गरिनु बाँकी छ। सत्यको खोजी गरिरहेका मानिसहरूलाई यी सन्देशहरू पुनः सुनाइनु आज पनि पहिलेझैं उत्तिकै अनिवार्य छ। कलम र वाणी दुवैद्वारा हामीले यो घोषणा गुन्जायमान गराउनुपर्छ, तिनको क्रम देखाउँदै, र ती भविष्यवाणीहरूको प्रयोग स्पष्ट पार्दै जसले हामीलाई तेस्रो स्वर्गदूतको सन्देशसम्म ल्याउँछन्। पहिलो र दोस्रो बिना तेस्रो हुन सक्दैन। यी सन्देशहरू हामीले संसारलाई प्रकाशनहरूद्वारा, प्रवचनहरूद्वारा, भविष्यवाणीमूलक इतिहासको क्रममा भइसकेका कुराहरू र हुन आउने कुराहरू देखाउँदै दिनुपर्छ।" Selected Messages, book 2, 104, 105.

मिलरवादी इतिहास र हाम्रो इतिहासबीच एक अत्यन्त सुन्दर अवलोकन छ। मिलरवादीहरू आरम्भ थिए र हामी अन्त्य हौं। उनीहरूले पहिलो र दोस्रो स्वर्गदूतका सन्देशहरू प्रस्तुत गरे र तिनलाई जीवनमा उतारे। हामी तेस्रो स्वर्गदूतलाई प्रस्तुत गर्छौं। तिनीहरूको अनमुद्राङ्कित सन्देश (उलाइ दर्शन) दानिय्येलका दुई अध्यायहरूमा पाइन्छ, र हाम्रो (हिद्देकेल दर्शन) तीन अध्यायहरूमा पाइन्छ। तिनीहरूले पहिलो र दोस्रो विपत्तिलाई पहिचान गरे, र दोस्रो विपत्तिको परिपूर्तिभित्रै जीवन बिताए। हामी तेस्रो विपत्तिको परिपूर्तिभित्र पहिचान गर्छौं र जीवन बिताउँछौं। तिनीहरूको भविष्यसूचक प्रयोगको रूपरेखा मूर्तिपूजक रोम (अजिङ्गर) र पोपीय रोम (पशु) थियो। हाम्रो भविष्यसूचक प्रयोगको रूपरेखा आधुनिक रोम हो, जो त्रिविध पशुको रूपमा छ।

जब हामी प्रकाशको पुस्तकको सत्रौँ अध्यायमा पापीय रोमको यो विशेषताबारे विचार गर्न थाल्छौँ कि त्यो सातमध्येबाट उत्पन्न भएको आठौँ हो, तब आधारभूत इतिहासको अवधिमा रोमनबारे मिलेराइटहरूले के बुझेका थिए भन्ने कुरालाई विचार गर्नु उपयुक्त हुन्छ। तेस्रो स्वर्गदूतसँग थप ज्योति हुनेछ, तर त्यो ज्योतिले स्थापित सत्यसँग कहिल्यै विरोध गर्नेछैन।

दानिय्येल अध्याय २, ७, ८, ११ र १२ ले अन्य शक्तिहरूसँगै रोमलाई पनि चिन्हित गर्छन्। हामी १७९८ भन्दा अघिका रोमका दुई चरणहरू—मूर्तिपूजक र पापीय—लाई मिलरका भविष्यवाणीसम्बन्धी अनुप्रयोगहरूको रूपरेखाका रूपमा विचार गरिरहेका छौँ। मिलर र अग्रजहरूले दानिय्येल अध्याय ११ पद १४ मा उल्लिखित "तिम्रा प्रजाका डाँकाहरू" ले रोमलाई प्रतिनिधित्व गर्छ भन्ने पहिचान गर्छन्।

> अनि ती समयहरूमा दक्षिणका राजाको विरुद्धमा धेरै जनाले विद्रोह गर्नेछन्; तिम्रा प्रजामध्येका डाकूहरू पनि दर्शनलाई स्थापित गर्न आफूलाई उच्च उठाउनेछन्; तर तिनीहरू पतन हुनेछन्। दानिएल ११:१४।

यस पदभित्र विचार गर्नुपर्ने कम्तीमा दुईवटा महत्त्वपूर्ण पक्षहरू छन्। यस पदमा रहेको "दर्शन" भन्ने शब्द दानिएलको पुस्तकमा "दर्शन" भनेर अनुवाद गरिएका दुई हिब्रू शब्दहरूमध्ये एक हो। "दर्शन" भनेर अनुवाद गरिएका हिब्रू शब्दहरूमध्ये एक châzôn हो, र यसको अर्थ सपना, वा अगमवाणी, वा दर्शन हो। châzôn शब्दले अगमवाणीसम्बन्धी इतिहास, अथवा एक समयावधिलाई जनाउँछ, र यो दानिएलमा दसपटक पाइन्छ, र सधैं "दर्शन" भनेर नै अनुवाद गरिएको छ।

अर्को हिब्रू शब्द, जसलाई "दर्शन" भनेर पनि अनुवाद गरिन्छ, mar-eh' हो, र यसको अर्थ "रूप" वा "दृश्य स्वरूप" हुन्छ। mar-eh' शब्दले एकल दृश्य, समयको एक विशेष बिन्दुलाई जनाउँछ। हिब्रू शब्द mar-eh' दानियेलमा तेह्र पटक पाइन्छ, र यसलाई छ पटक "दर्शन," चार पटक "मुखाकृति," दुई पटक "रूप," र एक पटक "सुन्दर रूप भएको" भनेर अनुवाद गरिएको छ।

तेरा प्रजाका डाँकुहरूले रोमको प्रतिनिधित्व गर्छन्, र यसकारण रोमसम्बन्धी भविष्यसूचक विषय नै दानिएलको पुस्तकमा भविष्यसूचक "दर्शन" स्थापित गर्ने विषय हो। यस कारणले, भविष्यसूचक प्रतीकका रूपमा रोमको महत्त्व बुझ्नु आवश्यक छ।

भविष्यवाणीसम्बन्धी तर्कले यो माग गर्दछ कि भविष्यवाणीको इतिहासलाई प्रतिनिधित्व गर्ने "दर्शन" त्यही "दर्शन" हो जसलाई प्रकाशको पुस्तकमा सम्बोधन गरिएको छ, किनकि प्रेरणाले दानियल र प्रकाश एकै पुस्तक हुन्, तिनीहरूले एकअर्कालाई परिपूरक बनाउँछन्, तिनीहरूले एकअर्कालाई पूर्णतामा पुऱ्याउँछन्, र दानियलमा अवस्थित भविष्यवाणीको त्यही रेखा प्रकाशमा पुनः ग्रहण गरिएको छ भनी पहिचान गराउँछ। भविष्यवाणीको आत्मामा प्रस्तुत गरिएका यी बुँदाहरू यस लेखमालामा पहिले नै समावेश गरिएका छन्, त्यसैले म तिनीहरूलाई फेरि समावेश गर्नेछैनँ। म अर्को एउटा बुँदा थप्नेछु, जुन हामीले सिस्टर ह्वाइटबाट पहिले नै समावेश गरिसकेका छौँ। त्यो बुँदा यो हो कि बाइबलका सबै पुस्तकहरू प्रकाशको पुस्तकमा आएर मिल्छन् र त्यहीँ समाप्त हुन्छन्। दानियलमा पाइने र रोमसम्बन्धी भविष्यवाणीको विषयद्वारा स्थापित भविष्यवाणीको इतिहासको "दर्शन" (châzôn) ले सम्पूर्ण बाइबलभरि रहेको भविष्यवाणीको इतिहासको दर्शनलाई प्रतिनिधित्व गर्दछ। बाइबलका सबै पुस्तकहरू प्रकाशको पुस्तकमा आएर मिल्छन् र त्यहीँ समाप्त हुन्छन्, र परमेश्वरले कहिल्यै आफैँसँग विरोध गर्नुहुन्न। कहिल्यै पनि होइन! यदि तपाईंले उहाँले त्यसो गर्नुभएको छ भनी सोच्नुहुन्छ भने, तपाईंले कुनै कुरा गलत बुझिरहनुभएको छ। यही हिब्रू शब्द (châzôn) हितोपदेशको पुस्तकमा पनि "दर्शन" भनी अनुवाद गरिएको छ।

> जहाँ दर्शन हुँदैन, त्यहाँ मानिसहरू नाश हुन्छन्; तर जसले व्यवस्था पालन गर्छ, त्यो धन्य हुन्छ। हितोपदेश 29:18।

त्यस पदको विषयमा विचार गर्नुपर्ने पहिलो बुँदा यही हो। यदि हामी रोमलाई गलत रूपमा बुझ्छौँ भने, हामी भविष्यवाणीमूलक इतिहासको दर्शन स्थापना गर्न सक्दैनौँ। यही तथ्यले मूलतः इतिहासभरि येशू-संघीयहरू र अरूहरूले रोमसम्बन्धी भविष्यवाणीको विषयलाई नष्ट गर्न जाली धर्मशास्त्र प्रविष्ट गराउने प्रयत्नहरूलाई परिभाषित गर्दछ। जब हामी रोमसम्बन्धी आधारभूत बुझाइलाई विचार गर्छौँ, तब हामीले यो कुरा मनमा राख्नुपर्छ।

> "वचनको समझमा भ्रमित हुनेहरू, जसले ख्रीष्टविरोधीको अर्थ देख्न असफल हुन्छन्, तिनीहरूले निश्चय नै आफूलाई ख्रीष्टविरोधीको पक्षमा राख्नेछन्। अब हामीलाई संसारसँग आत्मसात् हुने कुनै समय छैन। दानिय्येल

> आफ्नो भागमा र आफ्नो स्थानमा उभिएको छ। दानिय्येल र यूहन्नाका भविष्यवाणीहरू बुझिनु पर्नेछन्। तिनीहरूले एक-अर्काको व्याख्या गर्छन्। तिनीहरूले संसारलाई ती सत्यहरू दिन्छन्, जसलाई प्रत्येक व्यक्तिले बुझ्नुपर्छ। यी भविष्यवाणीहरू संसारमा साक्षी हुनुपर्नेछन्। यी अन्तिम दिनहरूमा तिनीहरूको परिपूर्तिद्वारा तिनीहरूले आफैंलाई स्पष्ट पार्नेछन्।" Kress Collection, 105.

यदि तपाईं प्रतिख्रीष्ट (रोम) को अर्थ देख्न असफल हुनुभयो भने, तपाईं रोमसँग मिल्नुहुनेछ, र यो चेतावनी दानिय्येल र प्रकाशका पुस्तकहरू बुझ्न सक्ने वा बुझ्न नसक्ने सन्दर्भभित्र राखिएको छ। मिलरवादीहरूले रोमको आफ्नो पहिचानको आधारमा एडभेन्टवादको आधारभूत समझ निर्माण गरे। उनीहरूले बुझेका थिए कि रोम दुई उजाड पार्ने शक्तिहरूद्वारा प्रतिनिधित्व गरिएको थियो, कि ती दुवै रोमकै चरणहरू थिए, तर प्रकाशको पुस्तकमा प्रतिनिधित्व गरिएको त्रिविध एकताको रूपमा रोमलाई देख्ने ऐतिहासिक अवस्थासम्म उनीहरू पुगेका थिएनन्। यसकारण दानिय्येल मिलरवादीहरूद्वारा प्रतिनिधित्व गरिएको आधारशिला हो, र प्रकाश Future for America द्वारा प्रतिनिधित्व गरिएको शिखरशिला हो। दानिय्येल अध्याय एघार पद चौधबाट हामी चिन्हित गर्न चाहने अर्को एउटा बुँदा पनि छ।

मिलर र अग्रगामीहरूले बुझ्थे कि नबूकदनेसरको सपनाको प्रतिमा बाबेल, मादी-फारस, यूनान र रोमका चार राज्यहरूको प्रतिनिधित्व गर्थ्यो। तिनीहरूले चौथो राज्यभन्दा पर देख्न सकेनन्, किनकि तिनीहरूले पापीय रोमलाई केवल रोमकै दोस्रो चरणको रूपमा बुझेका थिए, र यसकारण चौथो राज्य १७९८ मा समाप्त भएको थियो भन्ने ठानेका थिए। इतिहासप्रतिको आफ्नो दृष्टिबिन्दुबाट हेर्दा, बाँकी रहेको एकमात्र भविष्यवाणीसम्बन्धी चिन्ह ख्रीष्टको दोस्रो आगमन थियो, जहाँ पर्वतबाट काटिएको ढुङ्गाले प्रतिमाका खुट्टाहरूलाई प्रहार गर्ने थियो। मिलरवादीहरूले मूर्तिपूजक रोम र पापीय रोमबीचका भविष्यवाणीसम्बन्धी भिन्नताहरूलाई पहिचान गरेका थिए, तर १७९८ लाई ख्रीष्टको आगमनसँग मिलाउन बाध्य भएकाले तिनीहरूले चार राज्यभन्दा पर केही देख्न सकेनन्।

> "हामी यस्तो समयमा आइपुगेका छौं जब परमेश्वरको पवित्र कार्य त्यस प्रतिमाका खुट्टाद्वारा प्रतिनिधित्व गरिएको छ, जसमा फलाम माटोसँग मिसाइएको थियो। परमेश्वरका एक जना मानिसहरू छन्, एक चुनेका मानिसहरू, जसको विवेक पवित्रीकृत हुनुपर्छ, जसले जगमाथि काठ, घाँस र पराल थुपारेर अपवित्र हुनुहुँदैन। परमेश्वरका आज्ञाहरूप्रति निष्ठावान् प्रत्येक प्राणले देख्नेछ कि हाम्रो विश्वासको विशिष्ट चिन्ह सातौँ-दिनको शबाथ हो। यदि सरकार शबाथलाई परमेश्वरले आज्ञा गर्नुभएअनुसार आदर गर्दथ्यो भने, त्यो परमेश्वरको शक्तिमा दृढ रहन्थ्यो र सन्तहरूलाई एकपटक सुम्पिएको विश्वासको पक्षसमर्थनमा उभिन्थ्यो। तर राजनेताहरूले जाली शबाथलाई समर्थन गर्नेछन्, र आफ्नो धार्मिक विश्वासलाई पोपसत्ताको यस सन्तानको पालनासँग मिश्रित गर्नेछन्, यसलाई प्रभुले पवित्र पार्नुभएको र आशीष दिनुभएको शबाथभन्दा माथि राख्दै, जसलाई उहाँले मानिसले पवित्र मानी पालन गरोस् भनी उहाँ र उहाँका मानिसहरूबीच हजारौँ पुस्तासम्मको चिन्हका रूपमा अलग राख्नुभएको छ। मण्डलीय कुटनीति र राज्यकला मिश्रित हुनु फलाम र माटोद्वारा प्रतिनिधित्व गरिएको छ। यो एकताले मण्डलीहरूको सम्पूर्ण शक्ति दुर्बल बनाइरहेको छ। मण्डलीलाई राज्यको शक्तिले सुसज्जित गर्नुले दुष्ट परिणाम ल्याउनेछ। मानिसहरू लगभग परमेश्वरको सहनशीलताको सीमाभन्दा पर गइसकेका छन्। तिनीहरूले आफ्नो शक्ति राजनीतिमा लगानी गरेका छन्, र पोपसत्तासँग एक भएका छन्। तर समय आउनेछ जब परमेश्वरले उहाँको व्यवस्था निष्प्रभावी तुल्याउनेहरूलाई दण्ड दिनुहुनेछ, र तिनीहरूको दुष्ट काम तिनीहरूकै माथि फर्केर आउनेछ।" सेभेन्थ-डे एड्भेन्टिस्ट बाइबल कमेन्टरी, खण्ड ४, ११६८।

प्रकाशितवाक्य अध्याय सत्रह बाइबलको भविष्यवाणीमा उल्लेखित राज्यहरूको अन्तिम पहिचान हो, र यसले सात राज्यहरू पतित भइसकेका छन् तथा आठौँ राज्य आधुनिक रोमको त्रिविध संघ हो भनी चिन्हित गर्दछ। यदि बाइबलको भविष्यवाणीमा उल्लिखित राज्यहरूको पहिलो सन्दर्भ दानिएल अध्याय दुई हो, र निश्चय नै त्यही हो भने; अन्तिम सन्दर्भलाई पहिलो सन्दर्भद्वारा नै दृष्टान्तित गरिनु पर्दछ। दानिएल अध्याय दुईका चार राज्यहरू प्रकाशितवाक्य अध्याय सत्रहका आठ राज्यहरूसँग कसरी मेल खान सक्छन्?

यसकारण, जब हामी अगाडि बढ्छौं, यो स्मरण गरौं कि मिलेराइटहरूले आफ्नै इतिहासभन्दा परका भविष्यसूचक घटनाहरू देख्न सकेनन्। उनीहरूले बुझेका र घोषणा गरेका सन्देशले ख्रीष्टको दोस्रो आगमनलाई भविष्यसूचक इतिहासको अर्को मार्गचिह्नको रूपमा पहिचान गऱ्यो। तर यदि रोमलाई भविष्यसूचक इतिहासको दर्शन स्थापित गर्ने प्रतीकका रूपमा बुझ्ने मिलेराइट समझ, साथै दानियेल अध्याय दुई, दुवै मिलेराइटका आधारभूत सत्यहरू हुन् भने, यो प्रकाशको अध्याय सत्रका आठ राज्यहरूसँग कसरी मेल खान सक्छ?

यदि तपाईं डानिएल २ को प्रतिमा आधारभूत हो कि होइन भन्ने विषयमा अनिश्चित हुनुहुन्छ भने, तपाईंले केवल १८४३ र १८५० का अग्रगामी चार्टहरूलाई विचार गर्नु मात्र आवश्यक छ। ती दुवैमा डानिएल २ को प्रतिमा चित्रित गरिएको छ। त्यत्तिकै महत्त्वपूर्ण कुरा यो हो कि एलन ह्वाइटले ती दुवै चार्टहरू परमेश्वरको निर्देशन र उहाँकै अभिकल्पअनुसार बनाइएका थिए भनेर पहिचान गर्नुहुन्छ।

> "मैले देखेँ कि 1843 को चार्ट प्रभुको हातद्वारा निर्देशित गरिएको थियो, र त्यो परिवर्तन गरिनु हुँदैन; कि अंकहरू उहाँले चाहनु भएअनुसार नै थिए; कि उहाँको हात तिनमध्ये केही अंकहरूमा भएको एउटा त्रुटिमाथि थियो र त्यसलाई लुकाइरहेको थियो, ताकि उहाँको हात हटाइएसम्म कसैले पनि त्यसलाई देख्न नसकोस्।" Early Writings, 74, 75.

१८५० को चार्टबारे उनले यसो भनिन्:

> "मैले देखेँ कि भाइ निकोल्सद्वारा चार्टको प्रकाशनमा परमेश्वर हुनुहुन्थ्यो। मैले देखेँ कि बाइबलमा यस चार्टसम्बन्धी एक भविष्यवाणी थियो, र यदि यो चार्ट परमेश्वरका जनहरूका लागि अभिप्रेत गरिएको हो भने, यदि यो एक जनाका लागि पर्याप्त छ भने अर्कोका लागि पनि त्यत्तिकै पर्याप्त छ, र यदि कसैलाई अझ ठूलो मात्रामा बनाइएको नयाँ चार्ट आवश्यक थियो भने, सबैलाई पनि त्यत्तिकै आवश्यक छ।" Manuscript Releases, volume 13, 359.

संसारमा एउटा प्राचीन उखान छ, जसले भन्छ, "भ्रमका धेरै मार्गहरू हुन्छन्, तर सत्यको मार्ग केवल एक मात्र हुन्छ।" प्रकाशको पुस्तकको सत्रौँ अध्यायमा उल्लिखित आधुनिक रोम सातमध्ये एक भई आठौँ शिर हो भन्ने कुरा मानिसहरूले नचिनून् भनेर प्रयोग गरिएका विभिन्न त्रुटिहरू छन्। तीमध्ये एउटा त्रुटि, जुन एड्भेन्टवादका धर्मशास्त्रीहरूले प्रयोग गर्छन्, इतिहासका राज्यहरूको भ्रामक प्रस्तुतीकरण हो। यहाँ म बाइबल भविष्यवाणीका राज्यहरूको विषयमा बोलिरहेको छैन; यी दुई भिन्न अभिधानहरू हुन्। बाइबल भविष्यवाणीका राज्यहरू दानिय्येल अध्याय दुईमा भएको पहिलो उल्लेखमाथि स्थापित छन्, तर इतिहासका त्यस्ता राज्यहरू बाबेलभन्दा अघिदेखि नै थिए। एलेन ह्वाइटले इतिहासका राज्यहरू को-को थिए भनेर स्पष्ट रूपमा पहिचान गर्नुहुन्छ, तर एड्भेन्टवादका धर्मशास्त्रीहरूले प्रेरित गवाहीलाई बेवास्ता गर्छन् र इतिहासका राज्यहरूको यस्तो अनुक्रम निर्माण गर्छन्, जसले रोम सधैँ आठौँ रूपमा उदाउँछ र सातमध्ये एक हो भन्ने बुझाइलाई धमिलो बनाइदिन्छ। तथापि, दर्शनलाई स्थापित गर्ने रोम नै हो।

एडभेन्टवाद र पतित प्रोटेस्टेन्टवादका धर्मशास्त्रीहरू इतिहासका राज्यहरू मिश्र, अश्शूर, बाबेल, मेडो-पारस, यूनान, रोम आदि थिए भनी सुझाव दिन्छन्। सिस्टर ह्वाइटले हामीलाई इतिहासको तेस्रो राज्य छ, जसलाई तिनीहरूले जानाजानी बाहिर राख्न रोजेका छन्, भनी जानकारी दिनुहुन्छ। के तिनीहरूले त्यो राज्यलाई बाहिर राखिरहेका छन्, वा के तिनीहरूले अगमवाणीको आत्मालाई बाहिर राखिरहेका छन्? दुवै।

> राष्ट्रहरूको इतिहास—जसले एकपछि अर्को गर्दै आफूमाथि तोकिएको समय र स्थान ओगटेका छन्, र अचेतन रूपमै त्यही सत्यको साक्षी बनेका छन् जसको अर्थ उनीहरू स्वयंलाई थाहा थिएन—हामीसँग बोल्छ। आज प्रत्येक राष्ट्रलाई र प्रत्येक व्यक्तिलाई परमेश्वरले आफ्नो महान् योजनामा एक स्थान तोकिदिनुभएको छ। आज मानिसहरू र राष्ट्रहरू उहाँका हातमा रहेको साहुलले नापिँदैछन्, उहाँ जो कहिल्यै भूल गर्नुहुन्न। सबैले आफ्नै छनोटद्वारा आफ्नो नियति निर्धारण गरिरहेका छन्, र परमेश्वरले आफ्ना अभिप्रायहरू पूरा गर्न सबै कुरामाथि अधिराज्य गरिरहनुभएको छ।

"महान् 'म हुँ' ले आफ्नो वचनमा रेखाङ्कित गर्नुभएको इतिहासले, भूतकालको अनन्ततादेखि भविष्यको अनन्ततासम्म भविष्यवाणीको शृङ्खलामा एकपछि अर्को कडीलाई जोड्दै, आज युगहरूको क्रमगत यात्रामा हामी कहाँ उभिएका छौँ, र आउने समयमा के अपेक्षा गर्न सकिन्छ, भन्ने कुरा हामीलाई बताउँछ। वर्तमान समयसम्म घट्नेछ भनी भविष्यवाणीले पूर्वकथन गरेको सबै कुरा इतिहासका पृष्ठहरूमा अंकित भइसकेका छन्, र अझै आउन बाँकी रहेका सबै कुरा पनि आफ्नो नियत क्रमअनुसार पूरा हुनेछन् भन्ने कुरामा हामी निश्चित हुन सक्छौँ।"

"सबै सांसारिक अधिराज्यहरूको अन्तिम पराभव सत्यको वचनमा स्पष्ट रूपमा भविष्यवाणी गरिएको छ। परमेश्वरबाट इस्राएलका अन्तिम राजामाथि दण्डको घोषणा गरिँदा उच्चारित भविष्यवाणीमा यो सन्देश दिइएको छ: 'परमप्रभु यहोवा यसो भन्नुहुन्छ; मुकुट हटाइदे, र किरीट उतारिदे: ... होचालाई उच्च पार, र उच्चलाई होच्याइदे। म यसलाई उल्ट्याउनेछु, उल्ट्याउनेछु, उल्ट्याउनेछु; र जसको अधिकार हो, उहाँ नआएसम्म यो रहनेछैन; अनि म यो उहाँलाई दिनेछु।' इजकिएल 21:26, 27."

"इस्राएलबाट हटाइएको मुकुट क्रमशः बाबेल, मादी-फारस, युनान, र रोमका राज्यहरूमा सर्दै गयो। परमेश्वर भन्नुहुन्छ, 'जसको यो अधिकार हो, उहाँ नआउन्जेल यो रहनेछैन; अनि म यसलाई उहाँलाई दिनेछु।'"

"त्यो समय नजिकै आएको छ। आज समयका चिन्हहरूले घोषणा गरिरहेका छन् कि हामी महान् र गम्भीर घटनाहरूको दैलोमै उभिएका छौँ। हाम्रो संसारमा सबै कुरा उद्वेलनमा छन्। हाम्रा आँखाअगाडि उहाँको आगमनभन्दा अघि हुने घटनाहरूबारे मुक्तिदाताको यो अगमवाणी पूरा हुँदैछ: 'तिमीहरूले युद्धहरू र युद्धका हल्लाहरू सुन्नेछौ...। जाति जातिको विरुद्धमा, र राज्य राज्यको विरुद्धमा उठ्नेछ; अनि विभिन्न ठाउँहरूमा अनिकाल, महामारी, र भूकम्पहरू हुनेछन्।' मत्ती 24:6, 7."

"वर्तमान समय सबै जीवित मानिसहरूका लागि अत्यन्तै गम्भीर चासोको समय हो। शासकहरू र राजनेताहरू, विश्वास र अधिकारका पदहरूमा आसीन मानिसहरू, सबै वर्गका विचारशील पुरुष र महिलाहरू—सबैले आफ्नो ध्यान हाम्रो वरिपरि घटिरहेका घटनाहरूमा केन्द्रित गरेका छन्। उनीहरूले राष्ट्रहरूबीच विद्यमान तनावपूर्ण र अशान्त सम्बन्धहरूलाई नियालिरहेका छन्। तिनीहरूले प्रत्येक सांसारिक तत्त्वमाथि आधिपत्य जमाउँदै गएको तीव्रतालाई अवलोकन गर्छन्, र तिनीहरूले चिन्छन् कि कुनै महान् र निर्णायक घटना घट्नै लागेको छ—कि संसार एक विलक्षण संकटको किनारमा उभिएको छ।"

"स्वर्गदूतहरूले अहिले कलहका बतासहरूलाई थामिरहेका छन्, ताकि संसारलाई त्यसमा आउँदै गरेको विनाशको चेतावनी नदिइएसम्म ती नबहून्; तर एउटा आँधी जम्दै छ, जो पृथ्वीमाथि फाट्न तयार छ; र जब परमेश्वरले आफ्ना स्वर्गदूतहरूलाई ती बतासहरू छोड्न आज्ञा गर्नुहुनेछ, तब त्यहाँ यस्तो कलहको दृश्य हुनेछ, जसको चित्रण कुनै पनि कलमले गर्न सक्नेछैन।"

"यी विषयहरूको सही दृष्टिकोण बाइबलले, र केवल बाइबलले मात्र, प्रदान गर्दछ। यहाँ हाम्रो संसारको इतिहासका ती महान् अन्तिम दृश्यहरू प्रकट गरिएका छन्, ती घटनाहरू, जसले पहिले नै आफ्ना छायाहरू अगाडि फालिरहेका छन्, र जसको निकट आगमनको ध्वनिले पृथ्वीलाई काँप्न लगाइरहेको छ र मानिसहरूका हृदयहरूलाई भयले गलाइरहेको छ।" Education, 178–180.

यस अंशमा हाम्रो समयका लागि धेरै प्रकाश छ, तर म जे कुरा औँल्याउन चाहन्छु त्यो यो हो कि सिस्टर ह्वाइटले बेबिलोनभन्दा अघि रहेको इतिहासको राज्य अश्शूर होइन, इस्राएल नै थियो भनी स्पष्ट रूपमा पहिचान गर्नुहुन्छ। धर्मशास्त्रीहरूले प्रयोग गर्ने इतिहासका राज्यहरूको सूचीले इतिहासको राज्यका रूपमा इस्राएललाई बाहिर राख्छ, यद्यपि राजा सोलोमनको शासनकालमा स्थापित भएको शक्ति र महिमालाई बेवास्ता गर्न सकिँदैन, र प्रेरणाद्वारा इजकिएल तथा एलेन ह्वाइटमार्फत दिइएको यस प्रत्यक्ष साक्ष्यलाई पनि, कि इस्राएलको मुकुट बेबिलोनकहाँ सरेको थियो।

यदि हामी ईश्वरीय प्रेरणाद्वारा दिइएको व्याख्यालाई इतिहासका राज्यहरूमा लागू गर्छौँ भने, इस्राएललाई ती राज्यहरूमध्ये गणना गरिनु आवश्यक ठहरिन्छ। इस्राएल, अश्शूर र मिश्र इतिहासका ती राज्यहरू हुन्, जसले

बाइबलको भविष्यवाणीको पहिलो राज्य—बाबेल—भन्दा पहिले स्थान ओगटेका थिए। अतः "इतिहास"को चौथो राज्य बाबेल थियो, पाँचौँ मेदो-फारस थियो, छैटौँ यूनान थियो, सातौँ मूर्तिपूजक रोम थियो, र आठौँ पोपीय रोम थियो, जो ती सातमध्ये कै थियो, किनकि त्यसले मूर्तिपूजक रोमको दोस्रो चरणको प्रतिनिधित्व गर्दछ। इतिहासका राज्यहरूको गणनामा पोपीय रोम आठौँ हो, र ती सातमध्ये कै हो।

दानिएल सातमा हामी बाइबलको भविष्यवाणीका राज्यहरूलाई जनावरहरूद्वारा प्रतिनिधित्व गरिएको देख्छौं। बाबेल त्यो सिंह हो, जसको पछि मादी–फारसको भालु आयो। तेस्रो चितुवाको रूपमा यूनान थियो, अनि त्यसपछि "भयानक र डरालु" जनावरको रूपमा रोम आयो, जसका "फलामका दाँत" थिए। दानिएल दुईको मूर्तिसँग मेल खाने त्यो भयानक जनावर रोम हो, जो बाइबलको भविष्यवाणीको चौथो राज्य हो।

मिलेराइटहरूले चौथो राज्यलाई रोम नै हो भनेर बुझे, त्यसैले तिनीहरूले त्यस भयानक जनावरका विशेषताहरूलाई त्यही रूपमा बुझे, र जनावरका सबै अगमवाणीसम्बन्धी विशेषताहरूलाई सीधै चौथो राज्यमा लागू गरे। उनीहरूले त्यस अंशमा मूर्तिपूजक रोम र पापीय रोमबीचको भिन्नता देखे, तर बाइबलको अगमवाणीको पाँचौँ राज्य देख्न सकेनन्, किनकि तिनीहरूले सही रूपमा बाइबलको अगमवाणीका राज्यहरूको पहिलो उल्लेखलाई आफ्नो सन्दर्भबिन्दुका रूपमा प्रयोग गरेका थिए। तर ती दुई रोमबीचको भिन्नता त्यस अंशमै रहेको छ, जसले हामीलाई ती दुई रोमबीचको भिन्नतालाई दुई राज्यहरूको प्रतिनिधित्वका रूपमा विचार गर्न अनुमति दिन्छ। तर हामीले विचार गरिरहेको बिन्दु यो होइन।

> यसरी उनले भने, चौथो पशु पृथ्वीमाथिको चौथो राज्य हुनेछ, जो सबै राज्यहरूभन्दा भिन्न हुनेछ; र त्यसले सारा पृथ्वी निल्नेछ, त्यसलाई कुल्चीमिल्ची गर्नेछ, र टुक्रा-टुक्रा पार्नेछ। अनि यस राज्यबाट निस्केका दस सीङहरू उठ्ने दस राजाहरू हुन्; र तिनीहरूका पछि अर्को एक उठ्नेछ; र त्यो पहिलेकाहरूभन्दा भिन्न हुनेछ, र त्यसले तीन राजाहरूलाई अधीन पार्नेछ। अनि त्यसले सर्वोच्च परमेश्वरको विरुद्धमा महान् वचनहरू बोल्नेछ, र सर्वोच्चका पवित्र जनहरूलाई थकित पार्नेछ, र समयहरू तथा व्यवस्थाहरू परिवर्तन गर्ने विचार गर्नेछ; अनि तिनीहरू एक काल, दुई काल, र आधा कालसम्म त्यसको हातमा सुम्पिनेछन्। तर न्यायसभा बस्नेछ, र उसको प्रभुत्व हटाइनेछ, ताकि त्यसलाई अन्त्यसम्म नष्ट र विनाश पारियोस्। दानिएल ७:२३–२६।

दानियेल दुईको चौथो राज्य रोम हो। ती दस सिङहरूले मूर्तिपूजक रोमको राज्यलाई प्रतिनिधित्व गर्ने दस राष्ट्रहरूलाई जनाउँछन्, र सन् ५३८ मा पोपीय रोमले संसारमाथि नियन्त्रण लिनुअघि ती राज्यहरूमध्ये तीनवटा हटाइने, अथवा उखेलिने, थिए। त्यसपछि पद आठको "सानो" "सिङ", जसमा "मानिसका आँखाजस्तै आँखाहरू, र ठूला-ठूला कुराहरू बोल्ने मुख" थियो, उठ्ने थियो। यदि चौथो राज्यमा हामीसँग दस सिङहरू छन् र "सानो सिङ" ले ती तीन सिङहरूको स्थान लिनका लागि तीनवटा हटाइन्छन् भने, ती तीन सिङहरू हटाइँदा सात सिङहरू बाँकी रहन्छन्, र सानो सिङ आठौँ हुन्छ, किनकि रोम सधैँ आठौँका रूपमा उठ्छ र सातमध्येकै हो। यस अध्यायमा रोमका यी दुई चरणसम्बन्धी धेरै प्रकाश छ, तर यहाँ हामी केवल यो दोस्रो साक्षी प्रस्तुत गर्दैछौँ कि भविष्यवाणीगत रूपमा मात्र होइन, ऐतिहासिक रूपमा पनि, रोम आठौँका रूपमा उठ्छ र सातमध्येकै हो।

आठौं अध्यायमा हामी सातौं अध्यायको विस्तारित विवरण पाउँछौँ। यस अध्यायले फेरि एकपटक बाइबलको भविष्यवाणीका राज्यहरूलाई पहिचान गराउँछ, तर पहिलो राज्य बाबेललाई छोडिदिन्छ, किनकि जब दानियलले आठौं अध्यायको दर्शन पाए, तब बाबेलको अन्त्य अत्यन्त निकट भइसकेको थियो। यस अध्यायमा मेदो-फारसलाई दुई सिङ भएको एउटा भेडाको रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ। यूनानलाई एउटा सिङ भएको बाख्राको रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ, जसको त्यो एक सिङ भाँचिन्छ र त्यस भाँचिएको सिङको स्थानबाट चार सिङहरू उत्पन्न हुन्छन्। त्यसपछि यूनानपछाडि एउटा "सानो सिङ" देखा पर्छ, र फेरि एकपटक त्यो सानो सिङले रोमलाई नै प्रतिनिधित्व गर्दछ। यद्यपि रोम यूनानको साम्राज्यबाट प्रत्यक्ष रूपमा उत्पन्न भएको वंशज थिएन, यस खण्डले त्यो सानो सिङलाई पहिलो सिङ—जसले सिकन्दर महानलाई प्रतिनिधित्व गर्दछ—भाँचिएपछि यूनानी राज्यमा उत्पन्न भएका चार सिङहरूमध्ये एकबाट निस्केको रूपमा चित्रण गर्दछ। रोम यूनानीहरूको वंशज थिएन, तर त्यसले संसार-विजयको आफ्नो अभियान यूनानको क्षेत्रबाट आरम्भ गऱ्यो, र त्यस अर्थमा, यो ती चार सिङहरूमध्ये एकबाट निस्केको हो।

यसरी हामी आठौँ अध्यायमा सातौँ अध्यायको दोस्रो साक्षी भेट्टाउँछौँ। मेडो-फारससँग दुईवटा सिङहरू थिए, युनानसँग एउटा थियो, र त्यसपछि अझ चारवटा सिङहरू भए। रोमका सिङहरू आउनुअघि, किनकि सानो सिङ युनानका चारमध्ये एक सिङबाट निस्कियो, जम्मा सात सिङहरू हुन्छन्। दुईमा एक र चार थप्दा सात हुन्छ; त्यसपछि रोम, अर्थात् सानो सिङ, आठौँ हो र त्यो सातकै मध्येको हो। ध्यान दिन योग्य कुरा के हो भने, रोम युनानी सिङहरूमध्ये एउटाबाट निस्कन्छ भनी पहिचान गराउने यस खण्डले मिलर र उनका सहकर्मीहरूले आफ्नो इतिहासमा सामना गर्नुपरेका सबैभन्दा महान् भविष्यवाणीसम्बन्धी तर्कहरूमध्ये एक प्रस्तुत गर्दछ।

त्यो इतिहासका प्रोटेस्टेन्टहरूले यस कुरामा जोड दिए कि रोमको सानो सिङ्ग रोम हुन सक्दैन, किनकि भविष्यवाणीले सानो सिङ्ग चार युनानी सिङ्गहरूमध्ये एकबाट निस्केको हो भनी पहिचान गराउँछ। त्यसकारण उनीहरूले तर्क गरे कि सानो सिङ्गले एन्टिओकस एपिफेनेसलाई प्रतिनिधित्व गर्थ्यो, जो सिकन्दर महान्को मृत्यु पछि उसको राज्य विभाजित भई इतिहासभरि निरन्तर रहेको सेल्युसिड राजाहरू मध्ये एक थियो। यस विषयमा मिलेराइट इतिहासको तर्क यति प्रबल थियो कि 1843 को चार्टमा प्रोटेस्टेन्ट शिक्षाको विरुद्धको तर्क समावेश गरिएको थियो, जुन यस तथ्यमा आधारित थियो कि दानिएलले सानो सिङ्ग चार युनानी सिङ्गहरूमध्ये एकबाट निस्किएको देखे, त्यसकारण त्यसले रोमलाई जनाउन सक्दैन, किनकि रोम युनानबाट उत्पन्न भएको थिएन। यस तर्कले दानिएलका ती सबै खण्डहरूलाई प्रभावित गऱ्यो जहाँ रोमलाई पहिचान गरिएको छ। प्रोटेस्टेन्टहरूको धारणा अनुसार दानिएल ११ को चौधौँ पदमा उल्लिखित "तेरा प्रजाका डाँकाहरू" अनिवार्य रूपमा एन्टिओकस एपिफेनेस नै हुनुपर्थ्यो। त्यसैले मिलेराइटहरूले त्यस चार्टमा—जसलाई सिस्टर ह्वाइटले "प्रभुको हातद्वारा निर्देशित थियो र परिवर्तन गरिनु हुँदैन" भनेर पहिचान गर्नुभयो—एन्टिओकस एपिफेनेससम्बन्धी एउटा सन्दर्भ समावेश गरे, जसले किन ऊ त्यो चौथो राज्य हुन सक्दैनथ्यो भन्ने कुरा पहिचान गराउँछ। के भविष्यवाणीमूलक इतिहासको दर्शनलाई रोमले स्थापित गर्दछ, वा ख्रीष्टको जन्म हुनुभन्दा सय वर्षभन्दा बढी अघि मृत्यु भएको कुनै सेल्युसिड राजाले उहाँको क्रूसारोपणमा ख्रीष्टको विरुद्ध उभिएको शक्तिलाई प्रतिनिधित्व गर्थ्यो?

उठ्न सक्ने प्रश्न यो हो: यदि रोम ग्रीसको प्रत्यक्ष उत्तराधिकारी थिएन भने, दानिएललाई किन रोमलाई यूनानी सीङहरूमध्ये एउटाबाट निस्कँदै गरेको देखाइयो? यसको उत्तर यो हो कि रोमको शक्तिमा उक्लाइको आरम्भ त्यस क्षेत्रमा भएको थियो, जुन पहिले यूनानी भूभाग थियो; तर भविष्यवाणीलाई किन यस्तो प्रकारले चित्रित गरियो कि त्यसले त्यस्तो भ्रमको सम्भावना रहने दियो?

कम्तीमा एउटा उत्तर—रोम कहाँबाट उठ्न थाल्यो भन्ने कुरा ध्यान दिनुको महत्त्वभन्दा पर—यो हो कि, रोम सधैं आठौँ रूपमा देखा पर्नु र सातमध्ये एक हुनु भन्ने रहस्यको उत्तर यसरी दिइन्छ कि, रोमलाई ग्रीसको भूभागसँग सम्बद्ध गरिन्छ, ताकि रोम सातमध्ये एक हो भन्ने उक्त रहस्यको मुख्य बुँदा जोगाइराख्न सकियोस्। त्यो रहस्य त्यति नै महत्त्वपूर्ण छ, यद्यपि इतिहासमा आफ्नो दृष्टिकोणको सीमाका कारण मिलरवादीहरूले त्यस अवधारणालाई कहिल्यै बुझ्न सक्ने थिएनन्। १८४३ मात्र होइन, १८५० को चार्टमा समेत रहेका सबै सन्दर्भहरू परमेश्वरको भविष्यसूचक वचनमा प्रत्यक्ष रूपमा सम्बोधन गरिएका विषयहरूको चित्रण हुन्; केवल एउटै सन्दर्भ अपवाद छ, जसले एन्टिओकस एपिफानेस ख्रीष्टको विरुद्ध उभिएको शक्ति होइन भन्ने कुरामा जोड दिन्छ; त्यसैले चार्टमा गरिएको यो थप अत्यन्तै महत्त्वपूर्ण बन्छ। कति दुःखद कुरा हो कि जब एडभेन्टवादले आफ्ना आधारहरू त्याग्यो, आज तिनीहरू आफैं दानियल ११ को पद चौधको शक्ति रोम नभई एन्टिओकस एपिफानेस हो भनेर सिकाइरहेका छन्! तिनीहरू अहिले त्यही कुरा सिकाउँछन्, जसको मिलरवादीहरूले यति दृढतापूर्वक विरोध गरेका थिए कि, तिनीहरूले त्यो विवादलाई १८४३ को चार्टमै प्रस्तुत गरेका थिए!

इतिहासका राज्यहरूले यो पहिचान गराउँछन् कि रोम आठौँ रूपमा उठ्छ र सातमध्येकै हो। सातौँ अध्यायको "सानो सीङ," जसले "सर्वोच्चका विरुद्धमा ठूला वचनहरू" बोल्छ, आठौँ रूपमा उठ्छ र सातमध्येकै हो। आठौँ अध्यायका सीङहरूले यो पहिचान गराउँछन् कि रोम आठौँ रूपमा उठ्छ र सातमध्येकै हो।

अर्को लेखमा हामी विचार गर्नेछौँ कि प्रकाशको पुस्तक सत्र अध्यायमा प्रतिनिधित्व गरिएअनुसार आधुनिक रोम कसरी आठौँका रूपमा उठ्छ र सातमध्येकै हो। त्यसपछि हामी दानिएल २ मा फर्कनेछौँ र पहिचान गर्नेछौँ कि दानिएल २ का चार राज्यहरू—जो बाइबलीय भविष्यवाणीका राज्यहरूको पहिलो उल्लेख हो—किन प्रकाशको पुस्तक सत्र अध्यायका आठ राज्यहरूसँग सहमत छन्।